

PROTOCOL

AANPAK PESTEN OP SCHOOL

- **UITGANGSPUNTEN**
- **VIJF SPOREN AANPAK**
- **STAPPENPLAN**

Inhoudsopgave

Voorwoord

Leefregels

Pesten

Wat is pesten?

Preventieve aanpak

Signalering

Melden van pestgedrag

Het anti-pestprotocol

Vijfsporen aanpak

Het stappenplan voor mentor en afdelingsleider

Digitaal pesten

Bijlagen

Bijlage I: Leidraad voor een gesprek met de gepeste leerling

Bijlage II: Leidraad voor een gesprek met de pestende leerling

Bijlage III: Signalen en betrokkenen

Bijlage IV: Cyberpesten

Bijlage V: Websites voor meer informatie

Voorwoord

Een van de uitgangspunten op onze school is dat we al onze leerlingen een veilig pedagogisch klimaat willen bieden waarin zij zich goed kunnen ontwikkelen en waarin maximale leerprestaties mogelijk zijn.

Docenten, onderwijsondersteunend personeel, afdelingsleiders en schoolleiding bevorderen deze ontwikkeling door het scheppen van een open en prettige werksfeer in de klas en daarbuiten. Er is ruimte voor iedereen om zichzelf te zijn zolang dat niet betekent dat de afgesproken regels overtreden worden of dat iemands persoonlijke grenzen overschreden worden. Pestgedrag vinden wij ongewenst gedrag.

Dit anti-pestprotocol is geschreven voor de leerlingen, ouders en medewerkers van de school. Het geeft het beleid van de school weer t.a.v. pesten. Het is verbonden met andere onderdelen in het schoolplan zoals het beleid t.a.v. schorsing en verwijdering van leerlingen en het beleid t.a.v. ongewenst gedrag (agressie, seksuele intimidatie en geweld).

Dit protocol is erop gericht om alle leerlingen, ouders en medewerkers op de hoogte te brengen van wat de school doet om een veilige schoolklimaat te bevorderen. Het hoofddoel van het protocol is het voorkomen en bestrijden van pesten door alle betrokkenen en duidelijkheid te geven over ieders rol. Daarnaast heeft het een informatieve en verwijzende functie.

Dit anti-pestprotocol beschrijft wat we onder pesten verstaan, hoe pesten voorkomen kan worden en wat de aanpak is als er gepest wordt. Dit protocol is voor vier jaar geldig. Na vier jaren wordt het protocol weer geëvalueerd en daar waar nodig aangepast. Indien noodzakelijk wordt het protocol tussentijds aangepast.

Voor de tekst van dit protocol is gedeeltelijk gebruik gemaakt van anti-pestprotocollen van andere scholen en van het nationaal Onderwijsprotocol tegen pesten.

Apeldoorn, september 2020

Luc Ladru
Ondersteuningscoördinator
Afdelingsleider ondersteuningsteam

WAT IS PESTEN?

Definitie:

Pesten is het systematische en/of langdurig uitoefenen van psychologisch of fysiek geweld door één of meerdere personen ten opzichte van één persoon, die niet (langer) in staat is zichzelf te verdedigen.

De kenmerken:

- Het pesten gebeurt systematisch
- De macht is ongelijk verdeeld
- Het heeft een psychische of fysieke schade als gevolg
- De gepeste is niet weerbaar
- De bedoeling is om angst te veroorzaken of schade te berokkenen bij een ander
- Pesten is een vorm van geweld en kan daardoor erg bedreigend zijn

In een klimaat waarin gepest wordt, kunnen alle leerlingen en docenten slachtoffer worden. Pestgedrag moet daarom door iedereen serieus genomen worden. Het lastige is dat veel pestgedrag zich vaak in het verborgene afspeelt, zodat het moeilijk is om er grip op te krijgen. Zelfs als pestgedrag opgemerkt wordt kan er zeer verschillend op gereageerd worden door omstanders. Dat is ook de reden van het opstellen van dit anti-pestprotocol.

Leerlingen moeten weten dat ze hulp kunnen krijgen van volwassenen in de school en hierom durven vragen. Docenten en onderwijsondersteunend personeel dienen oog te hebben voor de signalen van leerlingen. Samen met de ouders en leerlingen hebben zij een taak bij het tegengaan van pesten. Voor mentoren betekent dit dat ze groepsgesprekken houden, aandacht hebben voor de groeps sfeer en het functioneren van individuele leerlingen in de groep.

PREVENTIEVE AANPAK

1. Elke mentor bespreekt aan het begin van het schooljaar de algemene afspraken en regels in de klas. Tevens bespreekt de mentor in zijn klas hoe er wordt omgegaan met pesten. Aan leerlingen wordt uitgelegd bij wie zij terecht kunnen als zij zelf gepest worden of als zij zien dat een ander gepest wordt (klassenleraar/mentor, afdelingsleider, vertrouwenspersonen). Duidelijk wordt gesteld dat pesten altijd gemeld moet worden aan docenten/mentor en niet als klikken maar als hulp bieden of vragen wordt beschouwd. Dit gebeurt in de eerste 6 weken van het nieuwe schooljaar. In de eerste vergadering van mentoren en klassenleraren van het schooljaar wordt dit aangekaart door de afdelingsleider.
2. In alle leerjaren wordt aandacht besteed aan pesten in één of meerdere mentorlessen.
3. Indien een mentor of docent daartoe aanleiding ziet, besteedt hij expliciet aandacht aan pestgedrag in een groepsgesprek
4. In de leerjaren 1 en 2 wordt in de periode rond de herfstvakantie de SAQI afgenomen: een vragenlijst waarin welbevinden, motivatie en zelfbeeld zichtbaar wordt gemaakt.
5. N.a.v. de SAQI-uitslag en observaties wordt leerlingen de mogelijkheid geboden deel te nemen aan een van de masterclasses en workshops rond de thema's sociale vaardigheid, weerbaarheid, faalangst of emotieregulatie.

6. Alle medewerkers hebben een signalerende rol. Bij vermoeden van pesten, wordt er van hen verwacht dat zij adequaat reageren en een melding doen bij de mentor, zodat hulp ingezet kan worden.
7. Indien nodig kan kunnen leden van het ondersteuningsteam de mentoren en docenten ondersteunen tijdens verschillende fasen in het proces. Vanuit het ondersteuningsteam kan individuele begeleiding gegeven worden aan de pester en gepeste.
8. Het ondersteuningsteam vraagt in samenwerking met het MT regelmatig aandacht voor pestproblematiek in de school.

Signalering

1. Alle medewerkers van de school (docenten, onderwijsondersteunend personeel, MT-leden) hebben een signalerende functie ten aanzien van pesten en onveilig schoolklimaat.
2. Vooral docenten en conciërges hebben de meeste mogelijkheden om pestgedrag te signaleren.
3. Echter ook medeleerlingen, vrienden en ouders zijn belangrijke personen die signalen van pesten kunnen opvangen. Door hen goed te informeren over de route van melden, is de kans dat er gemeld wordt groter.

Melden van pestgedrag

1. Bij vermoeden van pesten is het belangrijk dat de mentor zo snel mogelijk wordt ingelicht, zodat hulp ingezet kan worden (zie stappenplan). Het vragen om een persoonlijk gesprek met de mentor is daarbij de beste manier.
2. Volg het stappenplan na melding van pestgedrag

VIJF SPORENAANPAK

De school heeft zich verbonden aan de vijf sporen aanpak. Dit houdt in:

1. De algemene verantwoordelijkheid van de school

De school zorgt dat de medewerkers voldoende informatie hebben over het pesten in het algemeen en het aanpakken van pesten.

De school werkt aan een goed beleid rond pesten, zodat de veiligheid van leerlingen binnen de school zo optimaal mogelijk is, waardoor een klimaat ontstaat waarin pesten bespreekbaar gemaakt kan worden.

Alle medewerkers van de school vervullen een voorbeeldfunctie bij het signaleren en tegengaan van pestgedrag.

2. Het bieden van steun aan de jongere die gepest wordt

Het probleem wordt serieus genomen.

Er wordt uitgezocht wat er precies gebeurd is.

Er wordt overlegd over mogelijke oplossingen.

Het aanbieden van hulp door de mentor, de ondersteuningscoördinator, afdelingsleider.

3. Het bieden van steun aan de pester

Het bespreken van het pestgedrag met de jongere en de gevolgen hiervan voor de pester. De achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen.

Het aanbieden van hulp (desnoods verplicht) door de mentor, de ondersteuningscoördinator, de afdelingsleider of vertrouwenspersoon.

4. Het betrekken van leerlingen rondom gepeste en pester

De mentor bespreekt het pesten met de klas en benoemt de rol van alle leerlingen hierin. Er wordt gesproken over mogelijke oplossingen en wat de klas kan bijdragen aan een verbetering van de situatie. De mentor komt hier in de toekomst op terug.

5. Het bieden van steun aan de ouders

Ouders die zich zorgen maken over pesten worden serieus genomen.

De school werkt samen met de ouders om het pesten aan te pakken.

De school geeft adviezen aan de ouders en/of verwijst ouders zo nodig naar deskundige hulpverleners.

Een gepest kind wil zich niet alleen veilig voelen op school; het wil ook geaccepteerd worden. Het verlangt ernaar om zich prettig en zelfverzekerder te voelen. Daar kan begeleiding of een (sociale weerbaarheids-)training aan bijdragen.

HET STAPPENPLAN NA EEN MELDING VAN PESTEN

A. De mentor signaleert dat er gepest wordt

1. de mentor praat eerst met de gepeste en later met de pester apart (volgens vijf sporen aanpak, zie leidraad voor deze gesprekken in bijlage I en II.) De mentor bespreekt signalen van pestgedrag altijd met de pestcoördinator.
2. de mentor heeft een gesprek met beide leerlingen → probeert tot goede afspraken te komen.
3. de mentor neemt contact op met de ouders van de pester en de gepeste en betreft ouders bij de 5 sporen aanpak → De mentor bespreekt direct het vervolgtraject indien het pesten zich herhaalt
4. de mentor praat met de klas → in verband met het herstellen van de groepssfeer en om te benadrukken welke verantwoordelijkheid iedere leerling heeft.
5. Indien het probleem blijft doorgaan → meldt de mentor het pestgedrag aan de afdelingsleider → de mentor geeft de afdelingsleider de notities van de gebeurtenissen en de afspraken die zijn gemaakt. Ook worden de ouders/verzorgers op de hoogte gesteld

B. De afdelingsleider/teamleider

1. De afdelingsleider kan de rol van de mentor overnemen bij escalatie van het pestgedrag en wanneer het pesten het klassenverband overstijgt.
2. Hij heeft zo nodig een gesprek met de gepeste en de pester apart of organiseert direct een gesprek tussen beiden.
3. In het contact met de pester is het doel drieledig, namelijk:
  - a. bespreken van zijn gedrag
  - b. mogelijke achterliggende problematiek op tafel krijgen
  - c. helderheid geven over het vervolgtraject bij herhaling van pesten.
4. Afdelingsleider stelt de betrokken ouders op de hoogte bij herhalingsgedrag → verzoekt hen om met hun kind te praten en stelt hen op de hoogte van het vervolgtraject.
5. Indien er geen gedragsverbetering plaatsvindt bij pester kan de school passende maatregelen t.a.v. de pester nemen om de veiligheid op school te waarborgen. Indien wenselijk/noodzakelijk wordt deskundige hulp ingeschakeld: intern of extern.
6. Afdelingsleider koppelt informatie terug naar de mentor en evt. zorgteam.

C. Verwijdering

Het slachtoffer en/of ouders kan aangeraden worden om aangifte te doen bij de politie. Afhankelijk van de aard en duur van het pesten kan ook de schoolleiding ertoe overgaan melding te doen bij de politie. Wanneer het pestgedrag van de leerling ondanks alle inspanningen blijft doorgaan, neemt de school passende maatregelen, in samenspraak met leerplicht. De schoolleiding kan en wil geen verantwoordelijkheid meer nemen voor de veiligheid van de overige leerlingen.

Betrokkenheid van leerlingen van andere scholen:

Het kan voorkomen dat er een pestsituatie ontstaat waarbij leerlingen van andere scholen betrokken zijn. Afdelingsleiders nemen contact op met school die betrokken is, en vervolgen het stappenplan.

Anti-pest protocol Pestgedag	Acties en sancties m.b.t. pester	Betrokken vanuit school
Enmalig pesten	<ul style="list-style-type: none"> • Gesprek over omgangsregels • Excuses aan gepeste • Eventueel sanctie uitvoeren • Melding bij ouders • Melden bij pestcoördinator	Mentor /coach
Herhaling van pesten	<ul style="list-style-type: none"> • Disciplinair gesprek • Gesprek met ouders • Excuses aan gepeste • Sanctie uitvoeren	Mentor/coach
Pesten blijft doorgaan	<ul style="list-style-type: none"> • Interne schorsing • Bespreken met OC • Afspraken met leerling en ouders over te verwachten gedrag inclusief consequenties als afspraken niet worden nagekomen (vastgelegd en getekend) • Excuses aan gepeste • Sanctie uitvoeren	Mentor, afdelingsleider/teamleider, ondersteuningsteam
Negatief gedrag blijft gehandhaafd. Geen verbetering merkbaar	<ul style="list-style-type: none"> • Schorsing of verwijdering	Afdelingsleider/ teamleider, directeur

BIJLAGE I

LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET DE GEPESTE LEERLING

Voraf:

- Belooft de gepeste leerling nooit vertrouwelijkheid
- Complimenteer de gepeste leerling met het feit dat de leerling het probleem durft aan te pakken

Feiten:

- Klopt het dat je gepest wordt? → (h)erkenning van het probleem
- Door wie word je gepest? → doorvragen: zijn er nog meer?
- Waar en wanneer word je gepest? → doorvragen: zijn er nog meer plekken?
- Hoe vaak word je gepest?
- Hoe lang speelt het pesten al?
- Weten je ouders of andere personen dat je gepest wordt?
- Wat heb je zelf tot nu toe aan het pesten proberen te doen?
- Zijn er jongeren die jou wel eens proberen te helpen?
- Wat wil je dat er nu gebeurt; wat wil je bereiken?

Besprek samen met de leerling wat hij/zij kan doen tegen het pesten en bekijk waar de leerling aan wil werken om de situatie te verbeteren.

Let daarbij op de volgende aspecten:

- Hoe communiceert de leerling met anderen?
- Welke lichaamstaal speelt een rol?
- Hoe gaat de leerling om met zijn gevoelens en hoe maakt hij deze kenbaar aan anderen?
- Heeft de leerling genoeg vaardigheden om weerbaarder gedrag te tonen naar de pester?
- Leg ook een link naar ouders: met ouders zal ook overleg zijn/komen

BIJLAGE II

LEIDRAAD VOOR EEN GESPREK MET EEN LEERLING DIE PEST

Voordat er een gesprek met de pester wordt gehouden is geverifieerd dat degene met wie het gesprek plaatsvindt inderdaad schuldig is aan pestgedrag.

Het doel van dit gesprek is vierledig:

- Het bespreken van het gedrag met de leerling en de pijnlijke gevolgen hiervan
- Achterliggende oorzaken boven tafel proberen te krijgen
- Het maken van afspraken om het pestgedrag te doen laten stoppen
- Het schetsen van de stappen die volgen wanneer het pestgedrag niet stopt

Bespreken probleemgedrag

Bespreken zonder direct te oordelen of kritiek te geven

- *probleemgericht*. Richt je op gedrag wat waar te nemen is en geef geen interpretaties. Bijvoorbeeld: je hebt cola in de tas van Piet laten lopen. Dat is vervelend voor Piet. Zeg niet: Dat doe je zeker omdat je graag de lolligste bent!
- *relatiegericht*. Je communiceert heel duidelijk op de inhoud, in wat je wilt en niet wilt maar met behoud van de relatie. Bijvoorbeeld. Ik vind dat je heel erg gemeen doet tegen haar en ik wil dat je daarmee ophoudt. Zeg niet: Je bent heel gemeen. Kritiek op de persoon voelt als een beschuldiging/afwijzing.
- *specifiek blijven*. Je noemt de situatie waar het over gaat en vermijdt woorden als altijd, vaak en nooit. Hiermee voorkom je dat kritiek algemeen wordt.
- *veranderingsgericht*. Je stelt zaken vast en gaat vervolgens inventariseren hoe het anders kan.

Achterliggende oorzaken

- Nadat het probleem benoemd is, richt jij je op het waarom?
- Hoe komt het dat je dit gedrag nodig hebt? Wat levert het jou op? Wat reageer je af op die ander? Etc.
- Maak duidelijk dat er een tekort aan empathisch vermogen zichtbaar wordt in dit gedrag. Wat gaat 'de pester' daaraan doen?
- Bied zo nodig hulp aan van het ondersteuningsteam (op vrijwillige basis)

Het pestgedrag moet stoppen

- Maak afspraken wat je van de pester verwacht om het pestgedrag te laten stoppen
- Wees duidelijk over de stappen die volgen, wanneer het pestgedrag niet stopt (zie stappenplan).

BIJLAGE III SIGNALEN EN BETROKKENEN

HOE	SIGNALEN
<i>Verbaal</i>	<ul style="list-style-type: none"> • vernederen • belachelijk maken • schelden • dreigen • met bijnamen aanspreken
<i>Lichamelijk</i>	<ul style="list-style-type: none"> • trekken aan kleding • duwen en sjoeren • schoppen en slaan • krabben en aan haren trekken • 'gevaarlijk' materiaal gebruiken
<i>Achtervolgen</i>	<ul style="list-style-type: none"> • opjagen en achterna lopen • in de val laten lopen • klem zetten of rijden
<i>Uitsluiting:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • doodzwijgen en negeren • uitsluiten bij groepsopdrachten
<i>Stelen en vernielen:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • afpakken van kledingstukschooltas • schoolspullen • kliederen op boeken • banden lek prikken • iets beschadigen
<i>Afpersing:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • dwingen om geld/spullen af te geven • het afdwingen om iets voor de pestende leerling te doen
<i>Cyberpesten:</i>	<ul style="list-style-type: none"> • versturen van pestberichtjes via whatsapp, facebook, sms, bellen etc.. (anoniem) • Versturen van foto's/video's via het internet/social media

SIGNALEN GEDRAG GEPESTE LEERLING

Signalen voor alle medewerkers:

- De gepeste is vaak betrokken bij samenscholingen of **opstootjes** in de klas;
- De leerling is **vaker afwezig**; gaat niet graag naar school;
- De leerling zoekt de **veiligheid van de docent** op;
- Een leerling wordt vaak met een bijnaam aangesproken door klasgenoten;
- Er is een verhoogde kans op **psycho-somatische klachten** (hoofdpijn, buikpijn);
- De **schoolresultaten** van de leerling gaan plots achteruit;
- De leerling wordt dikwijls als **laatste gekozen** bij het indelen van groepjes (sportles, groepswork);
- De leerling **isoleert zich** van de anderen, soms met één vriend(in);
- De leerling is vaak alleen en **buitengesloten** tijdens pauzes;
- Opvallend vaak zijn er spullen kapot of verdwenen bij een leerling;
- Een leerling is vaak betrokken bij vechtpartijtjes, scheldpartijen etc.
- Een leerling is steeds het mikpunt van "grapjes". Pen weggooien, etui overgooien, stoel wegzetten etc.
- De leerling gedraagt zich gestresst, **ongelukkig** en depressief;
- De leerling gedraagt zich schichtig, schrikt snel, durft iemand niet aan te kijken etc.
- De schoolprestaties gaan langzaam achteruit;
- De sfeer in de klas is niet goed;
- De leerkracht voelt intuïtief aan dat er "iets" niet klopt in de klas en kan er maar niet de vinger achter krijgen wat het is.

Betrokkenen bij het pestprobleem

- de gepeste leerling

Elke leerling loopt het risico gepest te worden maar sommige leerlingen hebben een grotere kans om gepest te worden dan anderen. Dat kan komen door uiterlijke kenmerken of heeft te maken met zichtbaar ander gedrag.

Veel kinderen die gepest worden hebben een beperkte weerbaarheid. Ze zijn niet in staat daadwerkelijk actie te ondernemen. Deze angst en onzekerheid wordt versterkt door het pestgedrag, waardoor het gepeste kind in een vicieuze cirkel komt waar het zonder hulp niet uit komt.

- de pester

Pestende leerlingen zijn vaak fysiek en/of verbaal de sterkste.

Pesters kunnen zich permitteren zich agressief op te stellen en ze reageren dan ook met dreiging van geweld of de indirecte inzet van geweld. Ze lijken populair te zijn in een klas, maar dwingen hun populariteit in de groep af door te laten zien hoe sterk ze zijn en wat ze allemaal durven. Ze hebben weinig empathisch (invoelend) vermogen, zijn impulsief en domineren andere kinderen.

- de zwijgende middengroep/ de meelopers

De meeste leerlingen zijn niet direct betrokken bij pesten in de actieve rol van pester. Het specifieke kenmerk van een meeloper is de grote angst om zelf in de slachtofferrol te geraken. Maar het kan ook zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en denken daardoor op de populariteit van de pester in kwestie mee te liften.

- de medewerkers

Het voorbeeldgedrag van de docent in de les en van de medewerkers van de school is belangrijk. Het is van belang dat docenten en onderwijsondersteunend personeel kunnen signaleren en duidelijk stelling nemen tegen pestgedrag.

- de ouders

Wanneer leerlingen worden gepest, willen ze dit vaak niet aan hun ouders vertellen. Soms zijn ze bang dat ouders naar school gaan, het aan de mentor vertelt en dat deze het verkeerd aanpakt.

Leerlingen schamen zich vaak dat hen dit overkomt.

Ouders hebben een signalerende rol. Het is belangrijk dat ouders betrokken worden bij de aanpak van school.

BIJLAGE IV

CYBERPESTEN = DIGITAAL PESTEN

Cyberpesten of digitaal pesten is pesten via telefoon of computer. Het pesten is meestal niet anders dan bij traditioneel pesten: het gaat vaak om uitschelden, belachelijk maken en buiten sluiten. De impact en de aanpak is wel anders

De effecten van cyberpesten kunnen erger zijn dan bij pesten in het gewone leven. Daders blijven vaak anoniem, of zijn met veel. Bovendien verdwijnen opnames die via de webcam of foto's op internet komen nooit meer.

Cyberpesten gebeurt vooral vanuit huis, en is daarom lastig voor de school. Het ruziën en pesten gaat op school vaak door en schoolresultaten lijden eronder
Het cyberpesten heeft een negatief effect op het schoolklimaat.

Vormen van digitaal pesten:

Beledigen via SMS, mail, whatsapp en chat:

Via sms, mail, whatsapp en andere chats, kunnen leerlingen elkaar vervelende boodschappen sturen. Het kan zijn dat dit anoniem gebeurt of onder een verzonden naam. Het is dan lastig te achterhalen wie er achter het pesten zit.

Misleiden via internet of mobieltje:

Iemand kan zich voordoen als iemand anders, door bijvoorbeeld een nepprofiel aan te maken op social media. Omdat leerlingen elkaar niet kunnen zien, geloven ze al snel dat degene aan de andere kant ook echt degene is die hij/zij zegt dat hij/zij is. Daarnaast kunnen leerlingen de herkenbaarheid van hun mobiel uitschakelen. De persoon die gebeld wordt kan dan niet zien wie hem/haar belt..

Bedreigen via internet of mobieltje:

Omdat leerlingen kunnen verbergen wie ze echt zijn in het contact via internet of mobiel, is het gemakkelijk iemand te bedreigen.

Roddelen via internet:

Via social media kan er makkelijk geroddeld worden. Bijvoorbeeld via whatsapp of andere chats.

Inbreken in iemands mailbox of chatprogramma:

Door achter iemands wachtwoorden te komen, kunnen anderen in zijn of haar mailbox of chatprogramma komen. Op deze manier kunnen ze zich voordoen als die persoon.

Wachtwoord veranderen:

Door achter iemands wachtwoord te komen, kunnen ze het wachtwoord ook veranderen. Zo kan de ander niet meer bij zijn eigen mail, chataccount, of ander social media account.

Foto's en video's plaatsen op het internet.

Met de mobiel kunnen leerlingen ongemerkt foto's maken. Deze foto's kunnen heel persoonlijk of gênant zijn. Door foto's op internet en social media te plaatsen, kunnen heel veel mensen deze foto's bekijken. Als er eenmaal iets op het internet staat, is het heel moeilijk dit te verwijderen. Foto's kunnen overal weer opduiken, en zelfs opgeslagen worden op andere telefoons.

Privé gegevens op een site plaatsen:

Het op een site zetten van iemand privé gegevens kan ervoor zorgen dat deze persoon lastig wordt gevallen door vreemden. Iemand kan ook belachelijk gemaakt worden, door deze gegevens op een compromitterende site te zetten.

Virussen sturen:

Door virussen naar iemands computer te sturen, is het risico dat die computer crasht.

Is digitaal pesten strafbaar?

Er zijn verschillende vormen van digitaal pesten die **strafbaar** zijn. Leerlingen realiseren zich dat vaak niet. Ook wanneer het slachtoffer lichamelijk letsel, materiële schade is toegebracht, kan de politie worden ingeschakeld.

Aangifte:

Bij strafbare feiten kan er aangifte worden gedaan. Voor strafrechtelijke vervolging is er bewijs nodig. Bewijzen van het digitaal pesten zijn bijvoorbeeld chat-logs of schermafdrucken. Bij minderjarige kinderen doen ouders aangifte.

Melding:

Als er geen aangifte gedaan kan worden, kan er ook een melding worden gedaan. de politie is dan toch op de hoogte van de feiten. De politie kan op deze wijze feiten verzamelen over een pester.

Stalking:

Belaging of stalking is in Nederland bij wet verboden. Dit is het stelselmatig lastigvallen van een persoon door die persoon te achtervolgen, steeds op hinderlijke wijze contact op te nemen en som ook te bedreigen met het oogmerk die ander te dwingen iets te doen, niet te doen of te dulden van wel vrees aan te jagen. Artikel 285b. Bijvoorbeeld iemand die een leerling steeds lastig valt door het sturen van whatsappjes, smsjes, e-mails of andere berichten via social media.

Mogelijke staf: geldboete of gevangenisstraf.

Blootfoto's (wet kinderporno):

Het op internet zetten van blootfoto's van minderjarige leerlingen valt onder de wet op de kinderporno. Het maken en het verspreiden van deze foto's is strafbaar. Ook de personen die ze doorsturen zijn dus strafbaar volgens Artikel 240b WvS.

Hacken:

Hacken is niet meer of minder dan inbreken op de computer van een ander. Vervolgens kan de inbreker allerlei instellingen aanpassen of gegevens stelen. Hacken is een strafbaar feit.

Hoe kan cyberpesten voorkomen worden?

- **Leerlingen bewust maken**
van de gevaren op internet, de effecten van cyberpesten en de strafbare feiten door:
  - Bijv. gastlessen te laten verzorgen door mensen van de kindertelefoon
  - Lessenseries via www.itsuptoyou.nu of www.iksurfveilig.nl
- **Pesten bespreekbaar maken**
in de klas en leerlingen elkaar daarop laten aanspreken, bijvoorbeeld met behulp van www.pestweb.nl (tips tegen digitaal pesten) en www.mediaenmaatschappij.nl

- **Toepassen en actualiseren van het anti-pestprotocol**

O.a. door

- vijf sporen plan consequent toepassen
- sancties van het anti-pestprotocol consequent toe te passen

- **Schoolreglement aanpassen**

Bijvoorbeeld "het maken van opnames van medeleerlingen en leerkrachten zonder toestemming kan leiden tot disciplinaire maatregelen

- **Informereren van ouders**

Door middel van een ouderavond. Ouders zijn over het algemeen niet goed op de hoogte van wat hun kind op internet doet. Alleen door met ouders samen te werken is cyberpesten aan te pakken. Deze informatie kan ook goed zijn voor alle medewerkers van school.

BIJLAGE V
WEBSITES VOOR MEER INFORMATIE

<http://www.pesten.nl>

<https://www.schoolveiligheid.nl/po-vo/thema/pesten/>

<https://www.stoppestenu.nl/>

<http://mijnkindonline.nl/>

<http://cyberpesten.be/>

<https://www.meldknop.nl/>